

Versben újjászülető

Kégl Ildikó: *Mint Jairus lánya*

AB-ART Kiadó, 2024

Kégl Ildikó szűkszavú, mindössze harminc verset számláló, kétnyelvű – magyar-angol – kötetének címe a Bibliát idézi, ami erős utalás a szerző (hit)világára, életeseeményeire. Jairus egyházi előjáró, aki kétségbeesésében Jézushoz fordul, hogy támassa föl halott lányát. Talán nem is halottaiból támasztja föl, hanem életben tartja, nem engedi meghalni. Nagyon sejtelmes ez az epizód, hiszen nem tudjuk meg, hogy valóban halott volt-e a lány, vagy csak haldoklott, és gyógyításról van szó. A két evangélistától (Máté és Márk) nem tudunk meg többet: a lánynak sem arca, sem neve nincs, pusztán a tény biztos: nem halt meg. Kégl Ildikó mint Jairus lánya jelenik meg a kötetben, aki kétfajta gyászt élt meg szinte azonos időben: édesanyja tragikus, korai halálát és házasságának felbomlását. A költő egyszerre élte meg, élte túl ezeket a személyes tragédiákat, s ha úgy tetszik, átvitt értelemben – Jairus lányához hasonlóan – föltámadt. Szerzőnknek viszont arca van, története van, az ő életben tartója a hit, szerelem, a tudás és maga a (vers)írás, ami a költő számára cél és eszköz, de nem nietzschei értelemben. Ebben a versvilágban az eszköz, az esztétikum szentesíti a célt, a verset. Az adott versválogatás Kégl Ildikónak a második verseskötönyve, amely szokatlan gyorsasággal követte az idén márciusban – az Irodalmi Jelennél – napvilágot látott, *Az Úr kertje kihűlt* című verseskötetét. Az a cím is a Bibliát idézi, a paradicsomot, az Úr kertjét, ami már nem az, ami egykor volt, ami kihűlt, ahol már nem jó élni, vagy talán nem is lehet. Az a kert, amely a költő számára kihűlt, akár földrajzilag is behatárolható volna, de átvitt értelemben

mégiscsak a családi fészekre utal műveiben a szerző, ez az, ami kihűlt. Egy szét hulló család szenvedéstörténete olvasható ki előző verseskötetéből. Kégl Ildikó költészete az életből táplálkozik, kijelenthető, hogy alanyi költő, azt írja meg, ami megtörténik vele, ami megérinti, ami fölzaklatja. Költeményeit egyes szám első személyben írja, aki beszél a versben, és akiről beszél a vers, az egy és ugyanaz a személy, a vershős a narrátor. (Kivétel ez alól az a néhány szerepvers, ahol egyes szám második személyben beszél). A szívverés ritmusával lüktetnek eleven szövegei. Költeményei legfontosabb témája a gyász, az elmúlás és a szerelem – a költészet örök ürügyei, kifogyhatatlan inspirációi. Költészetének sajátossága, hogy a szerelmet nem a boldog, mint inkább a fájdalmas állapotában idézi meg. Első verseskötetében egy szerelem elgyászolásának fázisai koncentrálnak, ám a jelenlegi kötet mintha némi elmozdulást mutatna: ezek a versek már egy kibontakozó új szerelmet is vizionálnak. Ezt sugallja a címadó versen túl a *mintha Renoir* című alkotás is. A költő szerelmes verseiben van igazán elemében, legszebb költeményei alighanem a szerelmi líra témakörében íródnak. Így születhetett meg a szerelmi költészetének egyik legszebb sora: „besüt a nap az emlékeimbe” (*málnafagyi*).

Édesanyja korai halála nemcsak számos gyászverset ihletett, de voltaképpen költészetének elindítója is volt. Ezek a versek a megindult lélek vulkánkitörései, sokszor elementáris erejűek. Fájdalmában magát a halott anyát vádolja azért, hogy meghalt, hogy elhagyta őt, éppúgy, mint József Attila tette ezt végső kétségbeesésében

„a Mama” elvesztésekor. Tehetetlenül áll a tény fölött, hogy nincs már, aki volt, és nem is lesz többé. Ez a mindössze harminc vers kerek egész, megmutat egy karakteres költői világot, ott van verseiben a 21. századi ember létbe vetettségének minden fájdalma, kétségbeesése. Versein tetten érhető a heideggeri filozófia hatása, de helyenként a sorok közé furakodik a sötét világképű Schopenhauer is. Sőt, a nagy előd, Virginia Woolf árnyékát is látni véljük elszuhanni. Eljátszottam azzal a gondolattal, vajon ha nem ismerném személyesen a költőt, verseit olvasván meg tudnám-e állapítani, hogy azokat nő írta. De egyáltalán fontos ez? Maradjon költői kérdés. Ám a sebésznek ajánlott vers alábbi sora meglehetősen árulkodó: „lábnyomod alatt lettem nagykorú”. Bármilyen fájdalmas is, ezt csak nő írhatta (tizennyolc). Vagy az ugyancsak a sebésznek címzett *Képkocka* című vers: „egy jól irányzott mozdulattal kivágtad magad az életemből”.

E verseskötet szerzője prózaíróként kezdte irodalmi pályafutását. Finom, artistikus novelláiban már ott rejtőzött a költő, ezt több kritikusa megállapította, én magam is úgy éreztem, hogy költő írja a novellákat, és nem a novellista kezdett verseket írni. Mostanában jobbra versek kerülnek ki keze alól (és nem mellékesen

recenziók, tanulmányok, esszék), de azért várjuk tovább a novellákat is. Idővel kiderül, hogy alapvetően két műfajú alkotó-e Kégl Ildikó. Van erre példa a klasszikus – Kosztolányi, Babits – és a kortárs – Parti Nagy Lajos, Petőcz András, Darvasi László – magyar irodalomban egyaránt.

Kégl Ildikó számos elődjét, akár költőt, akár prózaírót megidéz valamiként: Babits, Virginia Woolf, Janus Pannonius, Pilinszky, Kosztolányi neve gyakran előfordul költeményeiben. Van két különösen fontos, műfajteremtő vers is a kötetben: a *Lánytörténet* és *A hullámok természetéről*. Előbbiben a kortárs francia írónőt, Annie Ernaux-t, utóbbiban a másik nagy kedvencét, a tudatfolyampróza megteremtőjét, az angol Virginia Woolfot idézi meg. Ez a két vers személyiségrajz és műelemzés egyben, versesszének, esszéversnek nevezném, amivel új műfajt próbálgat a költő.

Kégl Ildikó már megtalálta a saját hangját, sokszínű, több oktávós hang ez, jó hallgatni. Azt mondják, hogy a második kötet igazolja vagy cáfolja az elsőt. Mindenesetre e sorok írójának meggyőződése, hogy a *Mint Jairus lánya* hiteles igazolása Kégl Ildikó tehetségének, a kedves olvasó meggyőződhet erről magyarul és angolul egyaránt. Mi mást mondhatnék: Ecce poéta!

Fecske Csaba

FECSKE CSABA (1948) Arnóton élő költő, író, publicista. Utóbbi kötete: *Őszi napozás* (Magyar Napló, 2024).